

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ՍԵՐԲ ԺՈՂՈՎՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԻՐ ԳԵՂԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սերբիական գեղարուեստական զբաղմունքներն մեջ բանաստեղծությունը, բարձր պոեզիան շատ հին անցյալ չունի։ Առաջին քնարերգու բանաստեղծ համարվում է, ինչպես անցյալ անգամ լիդիցները, վաղա՛մեռիկ բանաստեղծ Քրանկոն։ 60-ական թվականներին մինչև 90-ականները սերբ բանաստեղծները իրանց մտիվները վերցնում էին ժողովրդական երգերից ու ստեղծելից, որոնցով անցյալ, նորաբան և Սերբիայի Իսկ նորագույն բանաստեղծները, որ բա՛յ ծանօթ են ֆրանսիական, գերմանական և ասիական գեղեցիկ դրականության ու պոետիկության, սկսել են երգել առե՛կ ստեղծելով անհատական ստեղծումներ և սպառնալիցներ։

19-րդ դարի վերջին կիսի բանաստեղծների շարքը սկսվում է Դիլերա Նազիլից (1832—1878)։ Սա մի վերին աստիճանի քնարերգու և տպագրվող դեմք էր, անբռնազորիկ և անարուեստ քերթող Սերբիական և ոչ մի բանաստեղծ, —ասում են սլավոն գրականության քննադատները, —ի՜նչ ունեցել այն տեղեկությունը և պատկերացումները, որոնցով մեծագույն թափանցիկ և սուր ուղեցույցներ էր ցուցնում։

Բայց ամենամեծ բանաստեղծ անուանում են սերբ գրականության մեջ Իովան Իովանովիչին կամ Ջիվային (1833—1904)։ Այս բանաստեղծը բարձր կրթություն և զարգացում տեղ էր բերել և իրականացրել էր մեծ մասն ապրել և Արևմտյան Եվրոպայում։ Ջիվայը իր քնարի ձայնը ամենից ուժեղ կերպով հնչեցրեց իսլավոնների միջև։ Ջիվայի, ուղեղից և ինքնաբերական բուն սրտից անցնող միջին չեքոսլովակների և բուսիացիների մեջ և ինչն էլ սուր և ձուլված մասնակցից այդ կուլտուրաների Այս նշանավոր դեմքը միևնույն ժամանակ և տաղանդալոր երգիչներն էր։ Ջիվայի ստեղծած և իր լրագրողները, որի անունը և գրքանունը կրող կենդանու Ջիվայի անունը քաղաքական երգեր նստեցրած Գաբրիելիցին և Մանիլինին, ունի իրական գրականության նամար մի շարք սիրուն օտարալեզու Մի խոսքով՝ այս գրագետը սերբ գրականության խոշորագույն դեմքերից մեկն էր և նրա մասին մեծ վերապատմանը ամբողջ Սերբիային։

Գրական յայտնի գործերից թվում յիշվում է նաև Լագա Կոստիկ Սերբիայի նշանավոր գրամատուցիչ և Շեքսպիրի ինքնամանկը Այս բանաստեղծի մասին քննադատները շատ հակասական կարծիքներ են յայտնում։ Ոմանց ասելով՝ նա մի նանար էր, ոմանց ասելով՝ օտարալեզու թխուր նա վերջերս տարվել է ֆրանսիական մոգիկուրից և յայտնի է դարձել նոյնպես ֆրանսիայում։

Ժողովրդասիրական և հայրենասիրական զարգացումները իր առանձնատեսակ հովա՛ս դարձնողներով մեծ աղուղի անուն տալին, Սերբիայում Ստեֆան Կայանսկիին (1830—1890 թ.), որը թե՛ն զին է գրել բայց և այնպես մնացել է ժողովրդի ծանօթ և սիրելի Մեծ գրական անուն ունի Սերբիայում իր ընտանեկան հայրը Իովո Իլիչը (1823—1901 թ.)։ Սերբիայի երբեմնի միևնույն ժամանակ, հողով միացած է ժողովրդի հետ և նրա քնար ու ժողովրդի հետն էր սերբ-արտերին հասկանալի և սիրելի։ Արևելյան գոտեղությունում ու վառ երևակալության նրա քերթումները առելով խաղող հանգստացուցիչ բնաստեղծներ էին կրում նրա նախորդների մարտական, ուղղական կրթիչ անդեպ։

Սերբ բանաստեղծության մեջ իր պատուաւոր տեղն ունի իլլան Նիկոլայ Ի Նեգոլը, որի կառավարական օրով Չեքոսլովակիան ստացաւ իր ժամանակակից օրենքների ժողովածուն։ Նեգոլը մեծ հայրենասիր էր և նրա գրած «Այնտեղ, այնտեղ, այն լեռների հետը» երգերուն օտարալեզու դարձաւ սերբ բնական սպառնալի հիմնը։

Այս իլլանը գրել է նաև ազգասիրական թարգմանություններ, որոնց մեջ նշանավոր է «Բալկանյան թաղանթի» դրաման ու թարգմանված է շատ լեզուներով։ Պրոֆ. Կարանիկ այսպես է կրկնակցում իր խոսքը սերբիական գեղեցիկ գրականության մասին. «Սլավոն ազգերի գրականություններից և ոչ մեկը այնքան զեմօկրատիկ չէ, որքան սերբիական բանաստեղծությունը, որը հանդիսանում է ժողովրդական օգուտ և ցանկությունների իսկական արտայայտիչը։ Ժողովրդական երգերը մեծ ազդեցություն են ունեցել բարձր գրական բանաստեղծության վրայ, և ամենալավ թարգմանությունն էլ չի կարող առաջին հարգալից ընթացի, ինչ որ իր մեջ ամփոփում են սերբիական պոետիայի ստեղծագործությունները»։

ՄԱՅՆԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Մարտի, Բանբեր Հայագրամ ընկերություն», Ա. ասրի, 1914 թ. յուր-ուրախաւ։ Բերլինում, հայաստանի շահերով և հայկական հարցի հետևանքով, կազմվել է

Հայագրաման Ընկերություն, որի նպատակներն հետ մենք ծանօթացանք նրա հրատարակիչ, որ ապրիլից № 153-ի մեջ։ Այնպես իր գործերն է, որ եթե հայագրամը հարցը չը լուծվի 35 տարիներից էլ վեր և Բերլինի դաշնագրի 61-րդ յոգուածը չիրագործվի, դրա դիտար պատճառները մեկն ևս գերմանական քաղաքականությունն էր, որ ստատիկ աննպատակ էր հայկական հարցի համար, և գերմանական քաղաքական ու ղեկավար շրջանների վերաբերմունքը դեպի հայերը և ունեցած յուր կարծիքը նրանց մասին։ Սակայն այդ յուր և աննպատակ կարծիքը հիմնված չէր իրականության վրա, այլ և հետևանք էր սխալ և անհիշող տեղեկությունների և այն անփութության, որ ցոյց տալիս մենք հայերը՝ չալխատելով ծանօթացնել գերմանական աշխարհը Հայաստանի և հայ ժողովրդի պատմության, կուլտուրայի և իսկական վիճակի հետ։ Այս երբ անցնելու արևի հայկական հարցը նորից դարձաւ եւրոպական դրամագրությունների քննարկման առարկայ, երբ տեղեկից, որ Գերմանիան ազդեցիկ, միևնույն ժամանակ ազդեցաւ դեպի կարող է կատարել, եթե շարունակել իր հայտնաց քաղաքականությունը և յարատեղ իր աննպատակ կարծիքը մեջ հայերի մասին, Բերլինում ապրող ի ջանի ինտելիգենցիայի մասով, որ իմանել մի շարք գերմանական լինելու, որ կարողանայ մի կուլտուրական կապ ստեղծել հայ և գերման ազգերի միջև և գերմանական հասարակական կարծիքը արտաճարել ի նպատակ հայոց։

Այդ խումբը դիմեց և ձեռք բերեց այն անկախ գերմանացի հայաստանի ուղեգրությունները, ինչպես զուգու. Լէպիլուն, արթո, Մարքարտ, արթո. Ռոսե և այլք, որոնք մինչ այդ՝ շնորհիւ իրանց ուղեգրությունները Հայաստան և օտարաշխարհի գերմանացի կարողացել էին ճշգրտազգալի կապի հայերի կուլտուրական յատկությունների և օգտակար տարր լինելու մասին նախնական գերմանական կուլտուրական տարածելու նկատմամբ Փոքր-Ասիայի մեջ։

Իրագործիւ համար իր գլխավոր նպատակը, որ է օտարաշխարհի հայ ժողովրդի մասին արդար և անպառա զնահատումն Գերմանիայի մեջ և գերման ժողովրդի մասին հայոց մեջ, ի ջան գնահատման միջոցների ծրարված է նաև հրատարակումն այն ամուսազրի գերման և հայ լեզուներով։ Այս ամուսազրի այդ կետն այսօր իրագործված ենք տեսնում, ստանալով այդ հանդէպ—որին արված է «ՄԱՅՆԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ» անունը ի յիշատակ համագրային մեծ յօրեկանի—աստվծին համար։

Շնորհաւորելով հայագրաման այդ հրատարակություն լույս ընծայումը, կը կամենայինք մի ջանի խօսք ասել նրա մեջ զանտեղված յօրուածների մասին։ Առաջադրող յօրուածը, որ գրել է մեր հայագրի ղեկավար Ջ. Փրինցիլը—յայտնի՛ հայ ընթերցող հասարակությանը ՄՇԿԻՆ՝ և Արթուրն մեջ աղված իր յօրուածներից և Պարսկաստանի մասին օտարաշխարհի լեզուները—և կրում է ՄՇԿԻՆ գործի շարքը վերնագրեր հեղինակը բացատրում է նոր ընկերության և նոր հանդէպի երևումը։ Գրիչ պատմաբանը Գոթոթեանը պէտք է նկատու, որ յօրուածագրեր կարողացել է համատար տեսնել մեջ ամփոփել ինչորի էական կողմերը։ Ե այն ծրարները, որ ուրուածագրի է իրեն ուղղություն «Մարտի» և Հայագրաման Ընկերության, արժանի է խախտումների։

Հանդէպը բացիացած է երկու մասից՝ հայկական և գերմանական։ Հայկական մասում բացի վերոյիշյալ յօրուածից գեղեցիկ են նաև ղուգու. Սարգսի յօրուածից ամփոփած մի տեսություն՝ Հայերը օրվա քաղաքական և կուլտուրական ազդակ Արևելքի մեջ վերնագրով և թիւրքաշայերի վիճակագրությունը, որ կազմել է Լ. Նազարեանց, մի բաւական ուղարկա յօրուած, որի պակասությունը այն է սակայն, որ առաջ եկելով զանազան աղբյուրներից քաղած վիճակագրությունները՝ կազմող մի որոշ երկրակազմություն չէ անուան Ապա և Ռ. Գարբիլինանի մի փոքրիկ յօրուածը «Այնպիսիք ժամանակակից Գերմանիայ վրայ», որ առայժմ իրեն նախաքան է, և ինչպես երևում է, պէտք է շարունակվի Այդ յօրուածի բովանդակությունը ստիպում է մեզ յայտնել, որ ասելի լաւ կը լինի այդ ուղղությունը յօրուածներից խառնափել, որովհետև նրանց չին կարող նպատակ այն նպատակին, որ գրել է իր համար «Մարտի»։ Մեր պէտք է, վերջապէս, հասկանանք այն ամենատարրական ճշմարտությունը, որ մինչև այսօր չը կարողացան ըմբռնել հայ քաղաքական կուլտուրությունները, թէ հայոց հարցի աշխարհում համար մի կողմ պէտք է թողնել կապիտալիզմը, ինչպես իրայի, պրուական միլիտարիզմը ինչպիսիքը։ Միևնույն ժամանակ վիճակը կազմակ հայ կուլտուրության ամենամեծ սխալ և արտադրած շարքին այն չեղաւ, որ նա ընդունեց 1905 թ. սոցիալիստական նախագիծը՝ չը հրաժարվելով և հայկական հարցի պաշտպանությունը։ Չպետ է ջնադատել սօցիալիստական տեսակետով Գերմանիայի կազմը—Գարբիլինանի յօրուածը ձգտում է դրան, ըստ և

ընդթիւն—այն ժամանակ, երբ դուք նպատակ էք դրել հայաստան կարծիք և օտարաշխարհի ստեղծել Գերմանիայի հասարակական և քաղաքական շրջանների մեջ, դուք թէ գործին օգնել կարողանաք այդպիսի յօրուածներով։

Հայկական բաժնիք վերջանում է երկու օտարաշխարհով, մինը հնչելի բանաստեղծ Ռաբրիդարաթ Տաօրի մի քերթումով թաւ գմանությունը, որ կատարել է Յովն. Ման-Մասնիանը, միւսը՝ Ա. Իսահանկեանի օտարաշխարհը։ Պէտք է նկատու առկայն, որ երկուսն էլ իրանց սերունդ չեն։ Որքան էլ գեղեցիկ կերպով է կատարված Մասնիանի թարգմանությունը, որքան էլ Ա. Իսահանկեանի երկու փոքրիկ օտարաշխարհը գործերիկ են, բայց ինչ կապ ունեն նրանք հայ-գերմանական մերձեցման հետ։ Այդ հայ էր, եթէ կատարված լինէր թարգմանություն գերմանական մի բանաստեղծի քերթումներից։ Պէտք է ծագել իրագործման վերաբերմամբ հետադարձ լինելի։

Գերմանական բաժնում գեղեցիկ են ղուլտար Սարգսի վերոյիշյալ յօրուածը—Հայերը Արևելքի քաղաքական և կուլտուրական ազդակ Արևելքի մեջ—և ղուգու. Լէպիլունի Հայկական ընթերցումները՝ վերնագրով յօրուածը, որոնք հանդէպ գրքին են կազմում, իսկ վերջում գեղեցիկ է մի թարգմանություն հայերենից, այն է՝ Ռ. Չարդարեանի «Սերբ երգիչները» թարգմանությունը, որի գեղեցիկ հանդէպ մեջ միջանգամայն աստեղծ և անարար ենք համարում։ Միևնույն գերմանական նախաքան վիճակը հայտնաբերում գրականության նրա մտաշնորհի հետ ծանօթացնելու համար հանդէպ խմբագրիչները ուրիշ ոչ մի առելի լաւ նմուշ չը գտան հայ գրողների և բանաստեղծների մեջ, և պէտք էր անպատճառ թարգմանել մի գրողից, որին հայ հասարակությանը մի գրողից, որին հայ հասարակությանը մի գրողից, որին հայ հասարակությանը մի գրողից էլ չանդէպ խմբագրիչները պէտք է զգուշանան այդպիսի սխալներ գործելուց։

Գալով գերմանացի երկու նշանավոր հայաստանի յօրուածներին, նրանք զբոված են այնքան մտալիկ և փաստացիորեն, օրինակով, որ, անշուշտ, գործը ապագործություն պէտք է թողնու գերմանացի ընթերցողների վրա և մեծապես նպաստեն այն նպատակի իրագործման, որ իր համար գծի է ՄԵՍՐՈՒԿԸ։

Մի կողմ թողած վերոյիշյալ մի ջանի թերթիկները, որոնք ուղղվել են ապագայում, «Մարտի» հանելի ապագործություն է թողնում և մենք մեծ սիրով ողջունում ենք նրա երևումն ու ցանկանում աղուղի թիւն։

ՀԱՅ ԳԵՂԱԿԱՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԱՐՈՒՆԸ
Պօպովան պարոցի հիմնադրումը
Մուշ, 29 յուլիսի

Այսօր, յուլիսի 29-ի երեկոյան, տեղի ունեցաւ Պօպովան պարոցի հիմնադրումը։ Բաւական շեք թափորով։ Այդ պարոցը, որ ասուարայ բարերար հանգուցեալ Մարգար Բարբաղիմեոսեան Պօպովանի կտակովն է գրուել կեղծ, շուտով կառուցվելու է Տարօնի իննսինխան ս. Կարապետի վանքի արևմտան կողմը «Բանաստեղծ» կոչված բարձրաանապիկ վրա։

Ժամասցութիւնից առաջ, զանգարուած լինելից յետոյ, թափօրը կենդանուց դուրս եկաւ և մեկնեց դէպի պարոցի հիմնադրութեան տեղը։ Առջիկց գնում էին խաղառականները, ապա վանքի միջանցք վաղապետները «Ուրախ լի սուրբ եկեղեցի» շրջանակի երկնաշէջութեանը, զպիսիքի հետ միասին, իսկ ամենից յետոյ վիճակաւ առաջնորդ Ներսէս եպ. Սարախանեանը մէջնորդ լսնած, ալ կողմից ընթանում էր վարքան Ժ. Վ. Յակոբեանը, իսկ ձախ կողմ միջ հանգուցեալ բարերարի ներկայացուցիչ Ռուբեն Բեկլիբեանը։ Օրհնելին հիմնի շոր անկեղծները, ապա առաջնորդ բանաստեղծ ան հասարակ պարոցի է թիւնն ու օտարաշխարհի մասին և բացատրեց ներկա երեկոյնի՝ այդ պարոցի սկզբնաւորութեան մասին եղած իմուններն ու շնորհքը։ Ապա խօսեց Ռուբեն Բեկլիբեանը, խոստանալով պարոցի ապագայ բարօրութեան համար լսանք չը խնայել բարեխօսելով Յար. Պօպովանի մօտ, որ նպատակ ունի կող ապրի ս. Սաշի պատիւ այստեղ զայս, երբ պարոցի բացման հանդէպն ներկայ գտնվելու։ Տիրաւ թովմասեան

ԱՐՏԱԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ՕՐԱՅ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թէհրանից «H. Br.»-ին հեռագրում են, որ ջանի թագադրութեան առիթով ըլլող քրէական յանցագործները պատիժը կրճատվից մի երրորդով։ Այդ ողորմությունները չէ տարածվում քաղաքական բանտարկյալների վրա։ Պօրոյի նահանգում յայտնաւ շարունակում է գոհր տանել Բժշկական օգնութիւնը պակասաւոր է։ Ատարախանի նահանգի մի ջանի տեղեւում ժամատախի համաճարակը չէ դադարում։

Կեդրաւոր հրատարակիչ
Հ. ԱՌԱՔԻՆԸՆԸ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ

ԱՆԳՐԿՈՎԱՍԵՆ ԵՐԱԹՈՒԼ

(Ժամեցը նշանակված են թիվներով ժամանակով)

ԲԱՅՈՒ. Մարց գնացր № 6—12 ժ. 8 ր. ցեր., 1 տանում է Աղասաֆ 2 ժ. 11 ր. Գանձակ 4 ժ. 23 ր., Ելակ 5 ժ. 43 ր., Կաշի-Կարպ 8 ժ. 56 ր. Եր., Բագու 11 ժ. 50 ր. գիշ. Պատասար գնացր № 4—10 ժ. 20 ր. գիշ., հասնում է Եղատաֆ 1 ժ. 1 ր. գիշ., Գանձակ 4 ժ. 7 ր. առ., Ելակ 6 ժ. 56 ր. առ., Կաշի-Կարպ 10 ժ. 40 ր. առ., Բագու 3 ժ. 23 ր. ցեր. Մարաղասար գնացր № 8—6 ժ. 25 ր. ցեր., հասնում է Աղասաֆ 3 ժ. 43 ր. Եր., Գանձակ 11 ժ. 22 ր. գիշ., Ելակ 7 ժ. 58 ր. առ., Կաշի-Կարպ 4 ժ. 42 ր. առ., Բագու 7 ժ. 58 ր. առ. Մարաղասար գնացր № 12—4 ժ. 5 ր. ցեր., հասնում է Աղասաֆ 6 ժ. 48 ր. Եր., Գանձակ 9 ժ. 32 ր., Ելակ 11 ժ. 17 ր. գիշ., Կաշի-Կարպ 3 ժ. 33 ր., Բագու 7 ժ. 25 ր. առ., Կաշի-Կարպ № 22—4 ժ. 58 ր. առ., հասնում է Աղասաֆ 9 ժ. 46 ր. առ., Գանձակ 2 ժ. 15 ր. ցեր., Ելակ 4 ժ. 58 ր. ցեր., Կաշի-Կարպ 11 ժ. 34 ր. գիշ., Բագու 5 ժ. 4 ր. առ.

ԲԱՅՈՒ. Պատասար գնացր № 3—3 ժ. 54 ր. ցեր., հասնում է Միլայիտ 1 ժ. 59 ր. ցեր., Բագու 11 ժ. 8 ր. գիշ. Մարաղասար գնացր № 7—2 ժամ 18 ր. ցեր., հասնում է Միլայիտ 5 ժ. 35 ր. Եր., Բագու 12 ժ. 38 ր. գիշ. Մարաղասար գնացր № 9—8 ժ. 53 ր. գիշ. հասնում է Միլայիտ 1 ժ. 4 ր. գիշ., Բագու 10 ժ. 1 ր. առ. Կաշի-Կարպ գնացր № 21 (մարտարի արագութեամբ արդիները համար) 2 ժ. 59 ր. գիշ., հասնում է Միլայիտ 9 ժ. 3 ր. առ., Բագու 10 ժ. 10 ր. ցեր. Մարց գնացր № 5—8 ժ. 16 ր. Եր., հասնում է Միլայիտ 11 ժ. 15 ր. գիշ., Բագու 6 ժ. 33 ր. առ.

ՅՈՒՆԱ-ՆԵՐՍԻՍ. Պատասար գնացր № 4/3—12 ժ. 56 ր. ցեր., հասնում է Կարբիլիս 8 ժ. 10 ր. Եր., Ալեքսանդր 11 ժ. 53 ր. գիշ., Ելակ 5 ժ. 12 ր. գիշ., Ալեքսանդր 5 ժ. 40 ր. գիշ. (սակտ օրեան մանկու), Ելակ 11 ժ. 11 ր. առ., Կաշի-Կարպ 11 ժ. 38 ր. ցեր. Կաշի-Կարպ № 24/25 (IV կարգի կազմակերպ) 10 ժ. 56 ր. առ., հասնում է Աղասաֆ 9 ժ. 20 ր. գիշ., Ալեքսանդր 4 ժ. 1 ր. առ., Միլայիտ 9 ժ. 8 ր. ցեր., Ալեքսանդր 1 ժ. 18 ր. գիշ., Ելակ 8 ժ. 18 ր. Եր., Կաշի-Կարպ 10 ժ. 18 ր. գիշ. Մարաղասար գնացր № 17/18—6 ժ. 58 ր. ցեր., հասնում է Կարբիլիս 1 ժ. 57 ր. գիշ., Ալեքսանդր 5 ժ. 19 ր. ցեր., Ելակ 10 ժ. 21 ր., Ալեքսանդր 10 ժ. 49 ր., Ելակ 11 ժ. 42 ր. առ. Մարաղասար գնացր № 14/13—11 ժ. 13 ր. գիշ. հասնում է Կարբիլիս 6 ժ. 14 ր. առ., Ալեքսանդր 9 ժ. 41 ր. ցեր., Կարպ 1 ժ. 8 ր. ցեր.։

ԲՈՒԲՈՒ. Մարաղասար գնացր № 17/18—7 ժ. 28 ր. առ., հասնում է Կարբիլիս 10 ժ. 5 ր. առ., Բոբոժ 12 ժ. 48 ր. ցեր. Մարաղասար № 19/20—3 ժ. 20 ր. ցեր., հասնում է Կարբիլիս 5 ժ. 51 ր. ցեր., Բոբոժ 8 ժ. 28 ր. երկի.

ԹԻՖԼԻՍ Ե ԼԱՍՆՈՒՄ

ԲԱՅՈՒՆ. Մարց գնացր № 5—7 ժ. 41 ր. Եր. Պատասար գնացր № 3—3 ժ. 58 ր. առ. Մարաղասար գնացր № 7—1 ժ. 42 ր. ցեր. Կաշի-Կարպ գնացր № 21—2 ժ. 17 ր. գիշ. Մարաղասար գնացր № 11—10 ժ. 5 ր. առ.

ԲԱՅՈՒՆ. Պատասար գնացր № 4—9 ժ. 40 ր. երկի. Մարաղասար գնացր № 8—5 ժ. 55 ր. ցեր. Մարաղասար գնացր № 10—9 ժ. 51 ր. առ. Կաշի-Կարպ գնացր № 22—3 ժ. 55 ր. գիշ. Մարց գնացր № 6—11 ժ. 8 ր. առ.

ՅՈՒՆԱ-ՆԵՐՍԻՍ. Պատասար գնացր № 4/3—7 ժ. 21 ր. Եր. Կաշի-Կարպ № 26/27 (IV կարգի կազմակերպ) 4 ժ. 41 ր. ցեր. Մարաղասար գնացր № 18/17—8 ժ. 28 ր. առ. Մարաղասար (Կարբիլիս) գնացր № 16/15—6 ժ. 58 ր. առ.

ԲՈՒԲՈՒ. Մարաղասար գնացր № 17/18—10 ժ. 28 ր. Եր. Մարաղասար գնացր № 19/20—7 ժ. 25 ր. առ.

ԹՄԱՐԻԿԻ ԱՐԱՄԵՆՆ զարոցի համար

հարկաւոր է մի ՈՒՍՈՒՑԻՉ կամ ՎԱՐՃՈՒՂԻ, որ ասանդեւու է հայոց լեզու և բնական գիտութիւններ ու իրաւունքներն Շարաթական դասերի թիւը 24, ծանոթարձանակը 25 բուրբի։ Թոճիկ՝ 33 Թուան պարսից դրամ համարանանգի համար, իսկ 300 Թուան իննսինխան արտերի և այլ զարդաների ընթացքները համար։